UITGAVE JULI 2017

Science For A Better Life

VOLLEGRONDSGROENTEN KOERIER

Beregening houdt spinazie in de benen

Loonbedrijf MaVerko oogst eind juni een perceel spinazie van Henk Groeneveld uit Dussen (N-Br.). De akkerbouwer (en adviseur bij Alliance) teelt jaarlijks zo'n vijf hectare voorjaarsspinazie voor diepvriesgroentenfabrikant Ardo in Zundert. Ondanks de aanhoudende droogte, die het gewas flink op de proef heeft gesteld, is Groeneveld niet ontevreden over de oogst. ,,Ik denk dat we van dit perceel zeker 30 ton per hectare halen. Maar daarvoor hebben we wel vier keer 20 millimeter water moeten geven.'' Ook de onkruidbestrijding was dit jaar lastig vanwege het droge weer. ,,Op het eind ben ik nog twee keer met de hand door het perceel gegaan om de laatste melden eruit te halen.''

Bekijk de foto-reportage van de spinazieoogst op pagina 2 en lees ook hoe Ardo de spinazieteelt verder wil verduurzamen.

'Sclerotinia in knolselderij moet je vóór zijn'

Sclerotinia is een groeiend probleem in knolselderij. Vooral tijdens de opslagperiode maakt deze schimmelziekte steeds vaker 'slachtoffers'. Om Sclerotinia vóór te blijven, kiezen steeds meer telers voor een grondbehandeling met Contans. Maatschap Blok in Wissenkerke (Zld.) gebruikt het middel al jaren in haar knolselderij voor de versmarkt. ,,Je dekt er in ieder geval een deel van het Sclerotinia-risico mee af'', zegt Ad Blok.

Het is eind juni en de droogte begint langzamerhand zijn tol te eisen in de gewassen. Ook de knolselderij van de maatschap Blok staat al een paar weken zo goed als stil. ,,Een aantal dagen met regen zou onderhand wel erg welkom zijn'', zegt Ad Blok, die samen met adviseur Aat Jan Troost van CZAV door het gewas loopt. Blok teelt jaarlijks zo'n 3 tot 4 hectare knolselderij voor de versmarkt. Aan dit marktsegment worden wat hogere kwaliteitseisen gesteld dan aan knolselderij voor de industrie. Bovendien mogen de knollen niet zwaarder zijn dan één kilo. ,,Je moet er elk seizoen weer 'goed op zitten' om aan de eisen te voldoen. Maar als het lukt, dan is het zonder meer een leuke teelt'', zegt de akkerbouwer, die het gewas al meer dan 30 jaar in zijn bouwplan heeft. Dit seizoen is de knolselderij op 23 mei geplant. Blok verwacht het gewas iets voor kerst te kunnen rooien. ,,Dan zijn de tafelaardappelen weer uit de bewaring en kunnen de knollen erin.''

'Contans belangrijke schakel in strijd tegen Sclerotinia', lees verder op pagina 3.

'Peen moet gezond opgroeien'

Na tien jaar is bewaarpeen terug in het bouwplan van Yme Meirink in Oosternijkerk (Fr.). Hij heeft zijn bodem op orde en houdt een zeer ruime rotatie aan. ,,Peen moet gezond opgroeien. Dan kun je ook op lichte grond een goede kwaliteit telen'', is zijn stellige overtuiging.

Yme Meirink geniet dit jaar dubbel van zijn winterwortelen. Het gewas staat pal naast de boerderij en aan weerszijden ligt een bloemenstrook. Onder andere zonnebloemen, boekweit, wikke en klaprozen zullen hier straks uitbundig bloeien. ,,Mensen uit het dorp lopen hier 's avonds vaak nog even een rondje. En ik heb er zelf ook lol in. Ik kan wel een graanstrook zaaien langs het perceel, of een graspad in het midden, maar dat levert bijna niks op. Op deze manier doen we veel mensen een plezier.'' Tien jaar lang groeide er geen peen op het bedrijf van Meirink. De Friese akkerbouwer nam er afstand van vanwege tegenvallende verdiensten en een reeks natte najaren. ,,We hadden onze grond toen niet zo op orde als nu. In de tussentijd hebben we veel geïnvesteerd in de bodem. We hebben meer gedraineerd, gebruiken compost, hakselen ons stro en telen maximaal groenbemesters. Die aanpak werpt zijn vruchten af.'' Op het 130 ha tellende bedrijf vormen pootaardappelen het grootste gewas. Meirink ruilt percelen grasland met een veehouder en verhuurt land voor de teelt van broccoli. De rest van het bouwplan bestaat uit wintertarwe, suikerbieten en zaaiuien en sinds vorig jaar 6 ha B-peen, van het ras Nerac. ,,Ik vind het een mooi gewas en we spreiden onze risico's ermee. Juist in een gewas als peen kunnen we onze investeringen in de bodemkwaliteit tot waarde maken.'' Zowel de afzet als de bewaring verlopen via de Dutch Carrot Group. Meirink heeft een deel van zijn peen op contract en draait met de rest mee in de pool.

'De lat voor kwaliteitspeen ligt erg hoog', lees verder op pagina 3.

Volg ons op Twitter, Facebook of Instagram: BayercropNL

Wilt u op de hoogte blijven van actualiteiten of productnieuws? Meld u nu aan voor onze nieuwsbrief:

AGRO.BAYER.NL/NIEUWSBRIEF

3 'SERENADE HEEFT BEWEZEN DAT HET WERKT'
4 BREED PALET GROENTEGEWASSEN OP BELGISCH PROEVENPLATFORM
4 'DIT SEIZOEN SCHUIVEN WE FLIPPER VOORZICHTIG NAAR VOREN'
5 'GROENE MIDDELEN STAAN OP DOORBREKEN'
7 'ER IS ZOVEEL MÉÉR MOGELIJK MET GEÏNTEGREERDE GEWASBESCHERMING'

10 JAAR VOLLEGRONDSGROENTENKOERIER

VERVOLG VAN VOORPAGINA

Spinazieoogst in beeld

Dinsdag 27 juni, 9.00 uur. Tom de Wit van loonbedrijf MaVerko oogst de laatste banen spinazie bij akkerbouwer Henk Groeneveld uit Dussen (N-Br.).

Groeneveld controleert de maaihoogte van het gewas. ,,Voor een goede opbrengst moet er liefst zo diep mogelijk gemaaid worden.''

Spinazie wordt meestal zo'n 6 weken na zaaien geoogst. Blijft de spinazie langer op het land staan, dan neemt de kans op schieters toe. Ook late onkruiden, zoals melde, worden bij een late oogst een steeds groter probleem.

Een volle container met 10 ton spinazie wordt op het land gezet. Om zo veel mogelijk massa in de container te krijgen wordt de spinazie tijdens de oogst aangedrukt met een huif.

Groeneveld schat de opbrengst op zo'n 30 ton per hectare. ,,Dat is een goed gemiddelde, zéker na zo'n droog voorjaar. We hebben daarvoor wel vier keer 20 millimeter moeten beregenen.''

Ongeveer tien dagen na de spinazieoogst zaait Groeneveld stamslabonen op dit perceel. Tussendoor wordt er nog 25 kuub varkensdrijfmest opgebracht.

De spinazie gaat per container naar diepvriesgroentenfabrikant Ardo in Zundert. Per vracht van twee containers wordt ongeveer 20 ton spinazie vervoerd.

Bij aankomst op het fabrieksterrein neemt productcontroleur Remon Molenaar een mengmonster van de spinazie. Hij beoordeelt de spinazie onder andere op bruin en geel blad, stengelpercentage en eventuele bloemknoppen.

Voordat de spinazie de fabriek in gaat, worden alle ongerechtigheden eruit gehaald zoals kluiten en stenen en insecten. Daarna wordt de spinazie drie keer gewassen. Binnen volgt nog het blancheren (op 80°C), koelen, snijden, evt. toevoegen van crème, verpakken en invriezen.

ZIEN HOE SPINAZIE GEOOGST EN GESCHOOND WORDT? BEKIJK DE DRONEBEELDEN OP: https://youtu.be/A9SsJX-YxBw

'ARDO WIL ZO DUURZAAM MOGELIJK SPINAZIE TELEN'

Met zo min mogelijk gebruik van middelen, de maximale output bereiken; dat is in een paar woorden het duurzaamheidsdoel van diepvriesgroentenfabrikant Ardo. De praktische uitvoering hiervan is gevat in het project MIMOSA, dat inmiddels voor het vijfde jaar loopt. Teeltbegeleider Arthur van Veen vertelt hoe het staat met de verduurzaming van gewasbescherming in de teelt van spinazie. ,,We maken zeker stappen, maar kunnen voorlopig nog niet zonder chemie.''

De grootste lastposten in spinazie zijn rupsen en luizen. Vooral in zomer- en najaarsspinazie kunnen ze - met name bij droog en warm weer - behoorlijk schade aanrichten. ,,In deze latere teelten kunnen we gewoon niet zonder insecticiden'', stelt Van Veen. ,,Wel motiveren we telers om deze middelen zo vroeg mogelijk in te zetten, zodat de kans op residuen op het eindproduct zo klein mogelijk is. In de regel lukt dat ook goed; problemen met overschrijding van MRL's hebben we maar heel zelden.'' De teeltbegeleider vertelt dat vorig jaar slechts drie percelen zijn geweigerd vanwege overschrijding van MRL's. ,,Meestal gaat het dan om een spuitfout, bijvoorbeeld omdat de leidingen niet goed zijn schoongemaakt en er resten van andere, niet in spinazie toegelaten middelen in het gewas worden gevonden. Maar zoals gezegd; dat is vrijwel altijd een ongelukje. Telers weten heel goed dat ze in een bladgewas als spinazie geen risico's met chemische middelen kunnen nemen.''

Voor wat betreft de schimmels is het verhaal kort: in spinazie worden geen fungiciden gebruikt. De belangrijkste ziekte is meeldauw ('wolf'), maar die kan goed onder controle worden gehouden met resistente rassen. Verder komt er in het najaar zeer incidenteel wat bruine bladvlekkenziekte (Colletotrichum) voor, maar die wordt niet chemisch bestreden. Voor de onkruidbestrijding in spinazie zijn op dit moment een drietal herbiciden (bodem en contact) voorhanden. Ook deze zijn écht nodig om de gewassen onkruidvrij te houden, zo stelt Van Veen. ,,Alle groene massa die bij onze fabriek aankomt, gaat als spinazie in het pak. Eventuele onkruiden gaan daar gewoon in mee en dat is natuurlijk alles behalve wenselijk.'' Om onder de gestelde MRL's te blijven, wijst de teeltbegeleider ook hier weer op een vroege inzet van de middelen. ,,Vooral wanneer het gewas wat minder goed groeit, zoals de afgelopen maanden het geval was, is een vroege inzet van herbiciden belangrijk. Middelen breken immers minder snel af bij een trage groei.''

Behalve op een preventieve en 'terughoudende' inzet van chemische middelen, zet Ardo ook steeds meer in op het gebruik van nieuwe, resistente rassen en op teeltverruiming. ,,We blijven op alle mogelijk vlakken zoeken naar mogelijkheden voor verduurzaming'', aldus Van Veen. Toepassing van groene gewasbeschermingsmiddelen is op dit moment nog niet aan de orde, al doet Ardo daar wel zelf onderzoek naar in België.

Arthur van Veen is teeltbegeleider bij Ardo

VERVOLG VAN VOORPAGINA

'Contans belangrijke schakel in strijd tegen Sclerotinia'

Een 'voordeel' van het droge voorjaar is dat de gevreesde ziekte Sclerotinia tot nu toe nauwelijks kans heeft gekregen om zich te ontwikkelen. ,,Maar dat hoeft natuurlijk niets te zeggen; het seizoen is namelijk nog lang'', zo benadrukt Blok. ,,Augustus, september en oktober moeten nog komen. Vaak zie je pas aan het einde van het seizoen de rotte knollen. Als er daar een paar van in de bewaring komen, dan kan dat een enorme besmettingshaard opleveren.''

Een belangrijke schakel in de strijd tegen Sclerotinia is het middel Contans. Dit is een natuurlijke schimmel *(Coniothyrum minitans)* die de sclerotiën van Sclerotinia parasiteert en zo de aanwezige schimmeldruk preventief reduceert. Blok past Contans meestal gelijktijdig met het klaarmaken van de grond toe. In de regel is dat zo'n vier tot vijf weken voor het planten. De natuurlijke schimmel krijgt op die manier de tijd om de in de bodem aanwezige sclerotiën aan te pakken, nog voordat de knolselderij wordt geplant.

De akkerbouwer ziet een grondbehandeling met Contans al vele jaren als een essentiële maatregel om de kwaliteit van zijn knollen te waarborgen. ,,Vooral wanneer je voor de versmarkt teelt en ook nog eens wat langer moet bewaren, geeft zo'n preventieve bespuiting met Contans extra zekerheid dat het product ook netjes de bewaring uit komt'', zo stelt hij. Adviseur Aat Jan Troost beaamt de woorden van Blok en merkt dat de belangstelling voor het middel groeit, met name in gebieden met veel intensieve gewassen. ,,Sclerotinia is een echte bouwplanziekte en groeit daarom gestaag mee met waardplanten zoals knolselderij, witlof, cichorei, peen en aardappelen. Het beste zou daarom zijn om Contans in bouwplanverband toe te passen, want alleen daarmee krijg de druk echt goed omlaag. Vanwege de hoge prijs gebeurt dit echter maar zelden, met als gevolg dat de ziekte steeds meer problemen veroorzaakt.''

Een mogelijk alternatief bij een hoge Sclerotinia-druk is Luna Sensation. Dit middel tegen bladvlekken heeft ook een bewezen nevenwerking op Sclerotinia. Volgens Troost zou het een goede combi kunnen vormen met Contans,. ,,Daarbij staat een grondbehandeling met Contans aan de basis en kan Luna Sensation net voor het sluiten van het gewas worden toegediend, waarbij het naast een werking via het blad ook nog wat grondwerking zou kunnen geven.'' De CZAV-adviseur benadrukt echter nog geen wezenlijke ervaring met Luna Sensation te hebben opgedaan. ,,Het middel zal zich de komen de jaren dus nog moeten bewijzen in de praktijk. Maar omdat het ook goed tegen bladvlekken werkt, zie ik zeker kansen om het ook doelmatig tegen Sclerotinia in te zetten'', zo besluit hij.

Ad Blok (links) heeft samen met zijn vrouw Nellie en zoon Hanko een akkerbouwbedrijf in Wissenkerke (Zld.). Op 80 hectare lichte tot zware zavelgrond telen ze tafelaardappelen, suikerbieten, uien, wintertarwe, cichorei en knolselderij. Aat Jan Troost (rechts) is teeltadviseur bij CZAV met als werkgebieden Noord-Beveland en Schouwen-Duiveland.

VERVOLG VAN VOORPAGINA

'De lat voor kwaliteitspeen ligt erg hoog'

Met 15 procent afslibbaar is de grond op Meirink's bedrijf goed bewerkbaar, maar wel aan de lichte kant. Het telen van een goede kwaliteit bewaarpeen vraagt aandacht. ,,De lat ligt erg hoog. Januari is voor ons het moment van de waarheid, want dan wordt er getarreerd. Afgelopen winter waren de resultaten gelukkig goed. De peen zag er mooi uit en ook de uitslag van de N-Sure-test gaf geen verhoogde kans op bewaarziekten aan.''

Voor een optimale uitgangssituatie vindt Meirink twee dingen erg belangrijk: een ruime rotatie en laat zaaien. Bij het huidige areaal hoeft hij maar eens in de twintig jaar terug te komen op hetzelfde perceel. Dat zit dus wel goed. De akkerbouwer zaait bewust laat, om ervoor te zorgen dat ook de oogst laat valt. ,,Peen is een echte herfstgroente en moet vochtig naar binnen worden gebracht, voor minimale beschadigingen en voldoende grond in de kist. Het draagvermogen van onze percelen is goed, dus voor de oogst ben ik niet zo bang. Dat komt wel goed.''

Dit jaar wachtte hij met zaaien totdat er neerslag in de voorspelling zat. Hij zaaide op 30 mei geprimed zaad, in vochtige grond. Ideaal, zo leek het. Daarna viel er echter een bui van 30 mm, waardoor er een korst ontstond. Hij besloot om het perceel twee keer te beregenen, om de jonge plantjes door de korst te helpen. Over de stand, met ongeveer 80 planten op een meter, is hij gezien de omstandigheden tevreden.

Gezond loof

Belangrijk in zijn aanpak is dat de peen tot diep in de herfst doorgroeit en het loof goed gezond blijft. Een uitgekiende bemesting en een goede ziektebestrijding zijn hiervoor belangrijk. Meirink neemt zijn aanpak aan het begin van het seizoen door met zijn vaste teeltbegeleider Hendrik Eerkens van Agrifirm. Rekening houdend met nalevering, mikken zij op een stikstofgift van tussen de 65 en 75 kg stikstof per ha, verdeeld over drie giften. De kaligift bedraagt 180 kg. Meirink spuit meerdere malen met vloeibare kali en ook spuit hij met een brede spoorelementenmix, om ervoor te zorgen dat het gewas aan niks ontbreekt.

De onkruidbestrijding in peen vindt hij niet veel voorstellen. Met twee bespuitingen is het perceel met minimale inzet aan middelen schoon. Bij de ziektebestrijding begint hij het seizoen met twee keer Signum®. Daarna maakt hij het seizoen af met één of twee keer Serenade, afhankelijk van de ziektedruk. Hij mengt Serenade met bladvoeding en is enthousiast over het middel. ,,Het seizoen eindigen met een groen middel geeft ons de beste kansen. De Dutch Carrot Group wil in alle markten meedoen en met name voor de Duitse markt is het residuverhaal belangrijk. Persoonlijk wil ik graag mee in de vergroening. We moeten als sector veel meer uitleggen wat we doen en ons maximaal inzetten om zo schoon mogelijk te werken. Ook om andere middelen te behouden. Ik ga daarover graag het gesprek aan met mensen. Wie weet helpt de bloemenrand daarbij. Ik hoop dat mensen straks een boeketje komen plukken als ze hier langs lopen.''

Signum® is een geregistreerd handelsmerk van BASF Agro

Yme Meirink is akkerbouwer in Oosternijkerk (Fr.)

DIT SEIZOEN LATEN WIJ TELERS UIT VERSCHILLENDE TEELTEN AAN HET WOORD OVER HUN ERVARINGEN MET SERENADE. LEES ALLE ARTIKELEN OP:
AGROKOERIER.BAYER.NL/GEWASKOERIERS/SERENADE/

SERENADE®

ADVERTORIAL

DE NATUURLIJKE KEUZE IN VOLLEGRONDSGROENTEN

- Brede werking tegen veel schimmels zoals Alternaria, Sclerotinia, meeldauw en Botrytis
- Werking op basis van verschillende werkingsmechanismen
- Veiligheidstermijn: nul dagen
- Sleutelproduct in resistentie- en residu-management
- Brede toelating in vrijwel alle land- en tuinbouwgewassen.

Breed palet groentegewassen op Belgisch proevenplatform

,,JAZEKER, ONS PLATFORM IS OOK VOOR NEDERLANDSE TELERS, ADVISEURS EN SPECIALISTEN INTERESSANT. IN VEEL GROENTEGEWASSEN KAMPEN WE MIN OF MEER MET DEZELFDE PROBLEMEN; ONZE PROEVEN SLUITEN DUS PRIMA AAN BIJ DE VRAAGSTUKKEN DIE BIJ JULLIE IN NEDERLAND SPELEN.'

Aan het woord is Frederik de Witte, Crop Specialist Vegetables bij Bayer België. Hij is verantwoordelijk voor het proevenplatform vollegrondsgroenten, dat dit jaar in het West-Vlaamse Kortemark (bij Roeselare) is aangelegd. Volgens De Witte is de huidige locatie perfect voor het opzetten van een proevenplatform. ,,West-Vlaanderen neemt meer dan 60 procent van het nationale groenteareaal voor zijn rekening, met een sterke concentratie in de omgeving van Roeselare. Ik schat dat zo'n tot 60 tot 70 procent van de grond hier bestemd is voor de groenteteelt.''
Ook 'gunstig' aan de locatie is dat de ziekte- en plaagdruk er vrij hoog is. ,,We zitten hier midden tussen de groenten, dus als er bepaalde ziekten of plagen beginnen op te spelen, dan kom je ze hier vrijwel meteen tegen. Vooral voor effectiviteitsproeven met gewasbeschermingsmiddelen is dat uiteraard gunstig'', aldus de teeltspecialist.

Sclerotiniaproef in witlof

Op het platform zijn dit jaar tien verschillende proeven uitgezet. Daarvan licht De Witte de vier meest interessante voor de Nederlandse markt eruit, te beginnen met een sclerotinia-proef in witlof. ,,Sclerotinia is een van de grootste problemen in witlof'', zo steekt hij van wal. ,,In deze proef willen we laten zien hoe deze ziekte beter bestreden kan worden, door in te grijpen op verschillende momenten tijdens het productieproces van witlof. Daarvoor laten we onder andere zien hoe het middel Contans - bij een tijdige toepassing - op de sclerotiën parasiteert. Hiermee willen we benadrukken dat een preventieve behandeling - dat wil zeggen: voor het zaaien - erg belangrijk is voor een goed resultaat. Hierdoor daalt namelijk de infectiedruk en is er minder kans op aantasting later in de teelt. Ook tonen we in de proef een experimenteel middel dat de ontwikkeling van Sclerotinia in het productieveld sterk kan reduceren. Dit middel wordt toegepast bij het sluiten van de rijen; een risicovolle periode voor infectie door Sclerotinia. Verder laten we de werking van een middel tegen Sclerotinia en Botrytis zien, toegepast voor het trekken (of forceren) van het witlof. Deze toepassing is bijzonder interessant, gezien de mogelijke uitbreiding van dit middel op de Nederlandse markt.''
Ook interessant is een luisbestrijdingsproef in kropsla. Hierbij wordt onder meer de gangbare zaadcoating tegen luis ingewisseld voor een nieuw (nog niet toegelaten) insecticide. ,,Het gebruik van zaadcoatings staat momenteel flink onder druk'', zo weet De Witte, ,,wij willen weten welke alternatieven er zijn om luizen bij de start van de teelt meteen goed onder de duim te kunnen houden.'' Volgens de teeltspecialist laat het nieuwe middel - gevolgd door een bespuiting met Movento - in de proef een gelijkwaardige luisbestrijding zien ten opzichte van een zaadcoating en daarna Movento. ,,Het mooie is dat de werkzame stoffen heel goed bij elkaar passen. Het nieuwe middel werkt namelijk opwaarts systemisch en heeft een contactwerking, Movento werkt zowel opwaarts als neerwaarts systemisch. Met een slimme inzet van deze combinatie kun je het de luis heel erg moeilijk maken.''

Frederik de Witte is Crop Specialist Vegetables bij Bayer in België.

Wollige peenluis aanpakken

In een proef in peen (Amsterdamse bak) worden de gevolgen van een aantasting door de wollige peenluis op ziekten als Alternaria en echte meeldauw zichtbaar gemaakt. De Witte: ,,Vanuit de praktijk weten we dat de wollige peenluis het gewas flink kan verzwakken, waardoor deze gevoeliger wordt voor Alternaria en meeldauw. Om dat zichtbaar te maken hebben we de plaag en de ziekten in kruisverband in een proefveldje over elkaar gelegd, waardoor hopelijk zoveel mogelijk 'dwarsverbanden' tussen de aanwezigheid van wolluizen en bladziekten zichtbaar worden. Wat we nu in ieder geval al weten is dat een goede luisbestrijding effect heeft op de gezondheid van het gewas. Of anders gezegd: een goede luisbestrijding maakt de planten weerbaarder tegen een infectie door Alternaria en meeldauw.''
Nog een laatste proef die De Witte zeker wil noemen is de IPM-insectenbestrijdingsproef in spruitkool. ,,Spruitkooltelers hebben met heel veel verschillende plaaginsecten te maken, zoals trips, luis, koolvlieg, koolwittevlieg en een groot aantal rupsensoorten. In de praktijk is het vaak een hele klus om daar een goed - en liefst ook nog geïntegreerd - bestrijdingsschema voor samen te stellen. In onze IPM-bestrijdingsproef werken we alleen met selectieve middelen, die nuttige insecten sparen. Een belangrijke schakel daarin is het middel Movento, maar ook andere 'groene' middelen zoals Xentari worden hierin meegenomen. Onze belangrijkste onderzoeksvraag is: hoe krijg je met deze middelen een maximaal effect tegen plaaginsecten en een minimaal effect op nuttigen? Vooral Movento heeft binnen de proef een spilfunctie. We zetten dit middel in kleine stappen steeds iets later in - grofweg van eind juni tot eind augustus - en kijken wat de effecten daarvan zijn. Hoewel de proef nu *(eind juni, red.)* nog niet is afgerond, zien we al wel waar we in de praktijk al langer op hameren: zet Movento vooral vroegtijdig in voor een optimale luisbestrijding!''

'DIT SEIZOEN SCHUIVEN WE FLIPPER VOORZICHTIG NAAR VOREN'

,,Flipper is zeker een aanwinst in de preiteelt, en dan met name voor telers die hun gewasbescherming doelbewust willen vergroenen'', zegt Ronald Hendriksen van Agrifirm Plant. Dit seizoen schuift hij het middel 'voorzichtig voor voren' in spuitschema's tegen trips. ,,Belangrijk is dat telers het juiste spuittijdstip kiezen. Dat bepaalt namelijk in grote mate het succes van een bespuiting.''

'Positief, maar toch ook nog een beetje voorzichtig', zo schetst Ronald Hendriksen zijn eerste ervaringen met het nieuwe middel Flipper. De afgelopen twee jaar volgde hij het biologische middel in verschillende proeven en dit seizoen gaat 't voor het eerst mee in de advisering tegen trips in prei. ,,Heel belangrijk voor een goed resultaat met Flipper zijn de spuitomstandigheden. Voor een effectieve bestrijding moet je de trips echt raken. De meeste kans daarop heb je wanneer ze uit de schacht van de prei kruipen. De beste tijd om te spuiten is daarom 's morgens vroeg of 's avonds; dan is trips meestal het actiefst.'' Bij droog weer adviseert Hendriksen om de tripsbestrijding - zo mogelijk - kort na een beregening uit te voeren. ,,Het gewas opent zich dan weer, waardoor de spuitvloeistof veel makkelijker in de schachten terechtkomt.''
Ook de spuittechniek is volgens de adviseur een belangrijk punt bij Flipper. ,,Gebruik veel water en grote druppels, zodat het middel zich zoveel mogelijk in en rondom de schachten kan verspreiden. Ook is het belangrijk om niet teveel lucht te gebruiken, want hierdoor kunnen de bladeren knikken, waardoor het middel moeilijker in de schachten terechtkomt.''

Ondersteunende partner

Hendriksen adviseert Flipper dit seizoen als 'ondersteunende partner' naast een een sterk tripsmiddel dat de cyclus van het beestje kan doorbreken. ,,Telers kunnen bijvoorbeeld kiezen voor een schema met Tracer®, met daar tussenin telkens twee bespuitingen met Flipper. Daarmee heb je meteen ook een zeer 'groen' schema te pakken, iets dat de komende jaren een steeds grotere rol gaat spelen bij de afzet van prei.'' De adviseur benadrukt echter dat er ook wat haken en ogen aan dit schema zitten en dat niet elk bedrijf geschikt voor is voor deze 'groene variant'. ,,Voor telers die niet 's avonds of 's morgens vroeg tegen trips kunnen of willen spuiten, kan dit schema riskant zijn. De effectiviteit kan dan immers wat tegenvallen. Bovendien is het de vraag of je met dit schema altijd het einde van het seizoen haalt, omdat Tracer niet vaker dan vier keer per 12 maanden gespoten mag worden. Het is daarom goed om een aantal sterke - chemische - middelen achter de hand te hebben waarmee je in noodgevallen kunt corrigeren.''

Tracer® is een geregistreerd handelsmerk van Dow AgroScience

Ronald Hendriksen is specialist vollegrondsgroenten en bloembollen bij Agrifirm Plant.

IAIN FLEMING, DIRECTEUR VAN ALPHABIO CONTROL:

'GROENE MIDDELEN STAAN OP DOORBREKEN'

Bayer brengt dit jaar het insecticide Flipper op de markt; een breedwerkend biologisch middel zonder MRL. Het is ontwikkeld door AlphaBio Control, een klein R&D- bedrijf gespecialiseerd in slimme gewasbeschermingsoplossingen. Directeur Iain Fleming: ,,Groene middelen staan op doorbreken.''

Afgelopen winter kreeg Bayer van de toelatingsinstanties groen licht voor het op de markt brengen van het biologische insecticide Flipper in Nederland. Het middel betekent een aanwinst voor de geïntegreerde gewasbescherming, omdat het insecten die resistent zijn geworden tegen andere middelen aanpakt en geen MRL of wachttijden kent. De praktijkproeven die Bayer de afgelopen jaren gedaan heeft, laten goede resultaten zien. Het insecticide biedt telers meer flexibiliteit in de aanpak van probleemplagen, terwijl de milieubelasting daalt.
De ontwikkeling van dit soort middelen doet Bayer niet allemaal in eigen huis. Het concern maakt dankbaar gebruik van expertise uit verschillende hoeken van de wereld. Het bedrijf AlphaBio Control, dat Flipper ontwikkelde, is daar een van. Aan de hand van een vraaggesprek met directeur Iain Fleming stellen we het bedrijf even voor.

Wat voor bedrijf is AlphaBio Control?

,,Wij zijn een jong R&D-bedrijf dat met een klein team van wetenschappers werkt aan nieuwe oplossingen voor knelpunten in de gewasbescherming. Dat doen we onder andere door het ontwikkelen van groene gewasbeschermingsmiddelen en plantversterkers. Maar ook door het slimmer toepassen van bestaande chemische groepen in combinatie met groene middelen; de zogenaamde hybride-aanpak. Aanvankelijk richtten we ons vooral op gewassen met een hoge toegevoegde waarde, zoals groenten, druiven en ander fruit. Nu breiden we dat ook uit naar andere gewassen. AlphaBio Control is in 2011 opgericht door een professor van de landbouwuniversiteit in Bologna (It). In Italië worden onze middelen gemaakt en vindt een belangrijk deel van het onderzoek plaats. Vanuit het Verenigd Koninkrijk doen we aanvullende praktijkproeven en werken we aan de marktintroductie van onze middelen. Daarnaast werken we samen met wetenschappers uit allerlei andere landen, omdat we geloven in 'open innovatie'.''

Wat voor middel is Flipper? Hoe werkt het?

,,Flipper is een product op basis van carbonzuren, die we destilleren uit koudgeperste olijfolie. Het wordt net als andere middelen over het gewas gespoten. Flipper heeft een contactwerking op eieren, larven en volwassen exemplaren van verschillende, veelvoorkomende plaaginsecten, zoals luizen, mijten, trips en wittevlieg. Ondanks zijn brede werking is het toch selectief, want het spaart bestuivers en natuurlijke vijanden. Het middel omzeilt namelijk de defensiemechanismen die de plaaginsecten hebben tegen giftige stoffen. Bij bestuivers en natuurlijke vijanden werken die mechanismen op een andere manier en dus blijven zij gespaard. Groot voordeel voor de toepasser is bovendien het ontbreken van wachttijden en een MRL.''

Hoeveel praktijkervaring is er al met het middel?

,,Flipper is het eerste middel dat wij op de markt hebben gebracht. We hebben er al in veel gewassen ervaring mee opgedaan, onder andere in Italië, Griekenland, het Verenigd Koninkrijk en Nederland. De resultaten zijn goed. Dit jaar volgt een toelating in nog meer landen. Wij zijn blij dat Bayer het middel in Nederland gaat voeren. De tijd is er rijp voor. Er is een maatschappelijke wens voor een duurzame manier van produceren en steeds meer telers willen daar ook mee aan de slag. Nederland kent relatief veel telers die daar in voorop lopen. Bovendien biedt Bayer daar professionele ondersteuning bij, zoals aandacht voor plaagmonitoring. Je moet op de hoogte zijn van de plaagdruk en de ontwikkeling van de populatie, om het maximale uit het middel te halen. Flipper maakt telers aan de ene kant flexibeler, want je kunt op elk moment ingrijpen en corrigeren. Maar het blijft wel belangrijk om het juiste moment van toepassen te bepalen. Ook voor ons is dat belangrijk. Want alleen als het resultaat goed is, staan telers staan ook open voor andere groene middelen.''

Hoe effectief is het middel?

,,Flipper werkt tegen verschillende ontwikkelingsstadia van de plaag. Door slim af te wisselen kun je daarom weer het maximale halen uit de middelen die op de markt zijn en de sterke punten van ieder middel optimaal benutten. Of Flipper zelf gevoelig is voor resistentie weten we

nog niet. De specialisten op dat vlak verwachten dat niet, omdat het op meerdere punten in het insect aangrijpt.''

Aan wat voor soort middelen werken jullie nog meer?

,,Er zitten onder meer een biologisch fungicide, een onkruidbestrijdingsmiddel, een nematicide en een aantal plantversterkers in de pijplijn, in verschillende stadia van ontwikkeling. De overeenkomst tussen de middelen is dat ze ontstaan zijn uit het combineren van kennis over chemie en biologie en allemaal een lage impact op het milieu hebben. Gewasbescherming wordt steeds kennisintensiever, maar we zijn ervan overtuigd dat heel veel knelpunten waar telers tegenaan lopen op een slimme en milieuvriendelijke manier opgelost kunnen worden.''

Flipper is een product van plantaardige oorsprong op basis van carbonzure kaliumzouten. Het is een snel werkend contactmiddel dat onder de regeling uitzondering bestrijdingsmiddelen (RUB) mag worden toegepast ter bestrijding van insecten en mijten in de bedekte en onbedekte teelt van land- en tuinbouwgewassen en openbaar groen. Flipper kan worden ingezet ter bestrijding van witte vlieg, spintmijt, trips, bladluis, bladvlo, wol-, dop- en schildluis.

FLIPPER:
NIEUW, GROEN EN ZEER BREED TOEPASBAAR

Belangrijk om te weten

- Gebruik voldoende vloeistof. Raken van het insect is essentieel voor een goed resultaat. Flipper is niet systemisch of translaminair.
- Gebruik zacht water (bij voorkeur regenwater of leidingwater niet harder dan 16,8°dH met een PH van minimaal 7). In gevallen waarin alleen hard water beschikbaar is, kan een buffermiddel worden toegevoegd aan het water om neerslaan te voorkomen.
- Vul de spuittank voor de helft en voeg het middel toe. Flipper mengt zich met water tot een volledige oplossing. Roeren van de spuitoplossing is verder niet vereist.
- In geval van tankmixen met andere producten, dient Flipper altijd als laatste aan de tankmix te worden toegevoegd.
- Bij voorkeur niet mengen met bladmeststoffen.
- Een roerinstallatie kan schuimvorming bevorderen.
- Dosering: 1 tot 2%.
- Afhankelijk van de plaagdruk de behandeling zo nodig om de 7 dagen herhalen.
- Opslag bij kamertemperatuur; onder 10°C kan namelijk kristallisatie plaatsvinden. Dit effect is volledig omkeerbaar en heeft geen invloed op de kwaliteit van het product.

Eigenschappen van Flipper

- Flipper is een product van plantaardige oorsprong op basis van carbonzure kaliumzouten
- Breed werkingsspectrum.
- Flipper kan worden ingezet ter bestrijding van witte vlieg, spintmijt, trips, bladluis, bladvlo, wol-, dop- en schildluis.
- Flipper is veilig voor bestuivers en de meeste natuurlijke vijanden.
- Flipper valt onder de regeling uitzondering bestrijdingsmiddelen (RUB).
- Toegestaan in bedekte en onbedekte teelt van land- en tuinbouwgewassen.
- Geen residuen en dus geen MRL.
- Mag in biologische teelt gebruikt worden.

Heeft u vragen over de toepassing van Flipper? Neem dan contact op met onze crop advisors. Zij kunnen u verder begeleiden om het product optimaal in te zetten!

'GOEDE VELDCONTROLE LEGT BASIS **VOOR PRODUCTIEVE PERCELEN'**

Met een oppervlakte van 180 hectare behoort het familiebedrijf Martens in Tienray tot de grootste aspergeteeltbedrijven van Nederland. Om elk seizoen weer een goede opbrengst en kwaliteit te waarborgen, is de gewasbescherming strak geregeld. Samen met twee gespecialiseerde loonbedrijven en een teeltspecialist van toeleverancier Mertens wordt er in het seizoen voortdurend gemonitord op ziekten en plagen - en waar nodig - preventief ingegrepen. ,,Een strakke en sluitende veldcontrole is belangrijk om de velden gezond en productief te houden'', weet teeltman Peter Martens.

,,Kijk, dit is een van onze vroegste percelen. De afgelopen week hebben we hier al een keer gespoten tegen de aspergekever en volgende week gaat de eerste bespuiting tegen schimmels erop.'' Het is half juni en we lopen samen met Peter Martens door een manshoog aspergeveld, niet ver van de thuislocatie in Tienray. Hij neemt rustig de tijd voor uitleg over de aspergeteelt, ook al is er op dat moment nog dik 80 hectare van het areaal in productie. Even daarvoor - in de kantine - was het nog een komen en gaan van veelal Poolse en Roemeense medewerkers die allemaal zo hun vragen en wensen hebben. Martens staat ze allemaal te woord en blijft daarbij de rust zelve. ,,Ach, het loopt nu alweer af'', zegt hij er zelf over. ,,Vorige maand hadden we hier nog tussen de 250 en 300 medewerkers rondlopen. Dan ben je pas écht druk.''

Behalve voor alle personele zaken binnen het bedrijf, draagt Peter ook de verantwoordelijkheid voor de teelt. Het grootste deel van het veldwerk - waaronder het spuiten - besteedt hij uit aan twee gespecialiseerde loonbedrijven: gebroeders De Boer in Lottum en Hendrix & Smits in Castenray. ,,Eigenlijk heb ik het liever over een samenwerkingsverband'', zegt Martens, ,,want deze twee bedrijven kijken ook behoorlijk actief mee op onze percelen. Soms zien zij zaken in het gewas, die wij zelf niet zien. Hun extra ogen zijn daarom belangrijk voor ons.''

Voor wat betreft de gewasbeschermingsadviezen heeft het bedrijf al jaren goed contact met Peter Peeters van toeleverancier Mertens. ,,Alles wat we spuiten gebeurt in samenspraak met hem. Hij maakt de spuitschema's en we vertrouwen erop dat die goed zijn'', zegt Martens.

'Ziekten en plagen goed beheersbaar'

De laatste jaren zijn volgens de aspergeteler zonder noemenswaardige problemen met ziekten en plagen verlopen. De voor de teelt gevaarlijke aspergekever en aspergevlieg kunnen doorgaans goed onder controle worden gehouden, mits er op tijd preventief tegen wordt gespoten. ,,Dit jaar waren er al vroeg kevers en vliegen aanwezig. Door het droge en warme voorjaarsweer was de vermeerdering zodanig groot dat we bijna alle velden al vanaf begin mei hebben moeten spuiten. Ook de wat jongere en meer afgelegen percelen, die we in het begin vaak overslaan, hebben we meteen mee moeten pakken om schade te voorkomen.''

De belangrijkste schimmelziekten in asperges zijn Botrytis en roest, waarbij de eerste wat meer voorkomt op het zand en de tweede wat meer op löss/leemgrond. Omdat Martens hoofdzakelijk asperges op zandgrond teelt, vormt Botrytis doorgaans het grootste gevaar voor het bedrijf. De ziekte is echter goed beheersbaar met het huidige pakket aan fungiciden, mits er vanaf de bloei een sluitend spuitschema wordt gehanteerd. Martens vertelt dat de oudere velden doorgaans twee à drie keer preventief tegen Botrytis worden gespoten en de jongere percelen (die wat eerder loof vormen) vier à vijf keer. ,,Afhankelijk van het weer ligt de start meestal tussen half en eind juni. De komende weken zijn dus belangrijk om een goed begin te maken met de bestrijding van Botrytis.''

De laatste jaren heeft de ziekte overigens maar zelden schade van betekenis veroorzaakt op het bedrijf. ,,Incidenteel zien we na de bloei wel eens wat grijze schimmel aan de randjes van een bloemkroontje. Maar zo'n lichte aantasting is met een goede middelenkeuze nog goed stop te zetten'', zo weet de aspergeteler, die nogmaals wijst op het belang van een goede veldcontrole vanaf de bloei. ,,Van half juni tot eind september doen we er alles aan om alle 60 tot 70 percelen met grote regelmaat te zien. Dat kost ons twee en een halve dag per week, maar dat loont absoluut de moeite. De laatste jaren steken we gemiddeld rond de 12 ton van een hectare, met uitschieters naar 15 tot 17 ton. Dat zijn producties die je in mijn ogen alleen kunt halen met gezonde, ziektevrije gewassen'', zo besluit Martens.

Peter Martens heeft samen met zijn broer Ron een aspergebedrijf in Tienray. Dit jaar beslaat het totale areaal ongeveer 180 hectare (150 ha wit, 30 ha groen). Van de witte asperges wordt 4 hectare onder glas geteeld, 50 hectare onder tunnels en een kleine 100 hectare in het open veld. Binnen het bedrijf houdt Peter zich vooral bezig met het 'buitenwerk' en het personeel - in het hoogseizoen zo'n 250 tot 300 mensen. Ron neemt met name de verwerking en de handel voor zijn rekening. De afzet vindt plaats via de veiling, groot- en kleinhandel, restaurants en via vier eigen winkels in Tienray, Apeldoorn, Arcen en Vierlingsbeek.

BOTRYTIS EN ROEST NADER BEKEKEN

Peter Peeters is relatiebeheerder buitenteelten bij Mertens en adviseert het bedrijf Martens bij haar middelenkeuze in asperges. ***Vollegrondsgroenten Koerier*** *vroeg hem kort naar de ziekteontwikkeling in asperges en de rol van Luna Sensation binnen de ziektebestrijding.*

In asperges zijn Botrytis en roest de twee belangrijkste ziekten. Hoe zijn deze te herkennen en welke schade veroorzaken ze?

,,Een aantasting van Botrytis is vaak het eerst zichtbaar op afgestorven bloemetjes die in het gewas liggen. Roest - dat vaak pas later in het seizoen de kop opsteekt – is herkenbaar aan oranje/bruine ophopingen op loofdelen. In de praktijk komt Botrytis meer voor dan roest. Botrytis vermeerdert zich sneller en de haarden kunnen zich in hoog tempo uitbreiden bij gunstige - lees: vochtige - omstandigheden. Bovendien vindt de verspreiding plaats in een brede temperatuurrange. Zowel Botrytis als roest belemmeren de fotosynthese en dus suikeropbouw voor het komende seizoen.''

Welke rol speelt Luna Sensation bij de bestrijding van Botrytis en roest?

,,Luna Sensation is een wenselijke aanvulling in de teelt van asperges. De actieve stoffen - fluopyram en trifloxystrobine - komen het best tot hun recht in de preventieve fase. Luna Sensation wordt daardoor gepositioneerd in het begin van het spuitschema.''

Hoe zit het met het greeningeffect van Luna Sensation? Welk belang heeft dit voor de praktijk?

,,Het greeningeffect is visueel. Het gewas is optisch gezonder. Het gaat er ten slotte om dat de suikeropbouw maximaal is en dat de suikers in de voorraadwortels opgeslagen worden voor het nieuwe seizoen.''

ADVERTORIAL

UW PRODUCT LANGER VITAAL

- Beschermt tegen een groot aantal schimmels, zoals Botrytis en Sclerotinia
- Sterke combinatie werkzame stoffen (fluopyram & trifloxistobine)
- Toegelaten in een groot aantal teelten, waaronder sla, asperge en knolselderij
- Geeft een vitaler gewas en verbetert de productkwaliteit.

Luna® SENSATION

'Er is zoveel méér mogelijk met geïntegreerde gewasbescherming'

MENS & WERK

Guido Sterk is directeur van IPM Impact in Kuringen (Bel.). Zijn bedrijf voert praktijkproeven uit op het gebied van geïntegreerde gewasbescherming (Integrated Pest Management/IPM) en helpt opdrachtgevers om IPM-strategieën en -hulpmiddelen zo goed mogelijk in de praktijk te implementeren.

Guido Sterk staat te boek als een zeer ervaren specialist op het gebied van geïntegreerde gewasbescherming - ook wel Integrated Pest Management (IPM) genoemd. Met zijn bedrijf IPM Impact voert hij specialistische proeven uit, waarbij vooral wordt gekeken naar nevenwerkingen van middelen op nuttige insecten. Ook voorziet hij opdrachtgevers uit zowel de chemische als biologische industrie van slimme en effectieve IPM-strategieën. ,,Mijn missie is om geïntegreerde gewasbescherming ook écht in praktijk te brengen. En dat kan zoveel méér dan nu gebeurt'', zo stelt hij.

U staat niet alleen bekend als een ervaren specialist op het gebied van geïntegreerde gewasbescherming, maar ook als een warm pleitbezorger daarvan. Hoe is dat zo gekomen?

,,Dan moeten we zo'n 30 jaar terug in de tijd, toen ik nog werkte bij het Belgische Proefcentrum voor de Fruitteelt (PC Fruit) in Sint Truiden. Daar heb ik me zeer intensief beziggehouden met de perenbladvlo, toen - en nu nog steeds - een van de lastigste insecten in de perenteelt.

In die periode - we hebben het nu over eind jaren '80 - had de perenbladvlo een forse resistentie opgebouwd tegen de bestaande middelen. Op sommige percelen werd er wel 17 keer tegen perenbladvlo gespoten in 14 dagen tijd. En nog hielp het onvoldoende! Voor mij - maar ook voor de betrokken middelenfabrikanten, waaronder Bayer - was dit toch wel een soort 'wake-up call'. Zo konden we niet doorgaan. Vanaf die tijd zijn we veel meer met natuurlijke vijanden gaan werken - zoals de roofwantsen tegen de perenbladvlo - en hebben fabrikanten een duidelijke omslag gemaakt naar de ontwikkeling van de selectieve middelen, waarmee nuttige insecten - zoals die roofwants - gespaard blijven. Deze ontwikkeling heeft me zo geboeid en gegrepen, dat ik mijn verdere loopbaan erop af heb gestemd. Zo heb ik van 1993 tot 2010 bij Biobest gewerkt, een bedrijf dat zich vooral toelegt op biologische bestrijding en bestuiving via hommels. In die periode heb ik me met tal van microbiologische preparaten en selectiviteitsproeven beziggehouden.

Met al die kennis en ervaring heb ik in 2010 het bedrijf IPM Impact opgestart. Onze hoofdactiviteit is nu het uitvoeren van IPM-proeven voor opdrachtgevers, waaronder Bayer. Daarnaast voorzien we opdrachtgevers van gedetailleerde informatie en strategieën rondom geïntegreerde gewasbescherming. Daarvoor kunnen zij onder andere inloggen op onze uitgebreide database.''

Waarom voeren chemiebedrijven deze IPM-proeven zelf niet uit?

,,Om het maar helder te zeggen: dat is gewoon niet hun sterke punt. Wij zijn juist gespecialiseerd in het uitvoeren van IPM-proeven in de praktijk. Wij maken de laatste slag naar de teler: hoe kan hij een middel zo goed mogelijk inpassen in een geïntegreerd bestrijdingssysteem? Door onze kennis en ervaring zien wij soms meer mogelijkheden voor een middel dan de fabrikant zelf. De afgelopen jaren hebben we zelfs middelen die als 'problematisch' te boek stonden, toch een goede plek kunnen geven in een geïntegreerd bestrijdingssysteem.''

Dus ook middelen met een 'moeilijk' milieuprofiel kunnen in geïntegreerde bestrijdingssystemen worden ingepast?

,,Ja, vrijwel elk middel past in een geïntegreerd systeem. En dat betekent dus ook dat bijna elk middel dat van de markt wordt gehaald, een verlies is voor de land- en tuinbouw. We hebben juist een breed pakket middelen nodig om het beste uit IPM te halen en om voldoende te kunnen wisselen met middelen, waardoor resistentievorming wordt voorkomen.''

Zijn er ook middelen die niet in geïntegreerde systemen passen?

,,Ja, die zijn er ook. Als het aan mij ligt mogen alle goedkope, breedwerkende middelen - zoals de synthetische pyrethroïden - zo snel mogelijk van de markt verdwijnen. Ze zijn zeer slecht voor nuttige insecten en hebben ook nog eens een lange nawerking. Die combinatie van eigenschappen staat elke vorm van geïntegreerde gewasbescherming in de weg.''

Hoe doet de vollegrondsgroententeelt het op het gebied van geïntegreerde gewasbescherming?

,,Daar moet veel gebeuren... al zal dat bepaald niet gemakkelijk zijn. Ten eerste zijn de marges in vollegrondsgroenten niet zodanig dat bijvoorbeeld het loslaten van nuttige insecten gauw rendabel zal zijn. Of anders gezegd: geïntegreerde bestrijdingsschema's zijn al snel te duur in de teelt van vollegrondsgroenten. Ook een bottleneck is dat teelten zoals kool en uien vaak op grote oppervlakten plaatsvindt. Het duurt dan erg lang voordat nuttige insecten tot in het midden van een perceel zijn doorgedrongen.

Een ander knelpunt is dat er voor een belangrijke probleeminsecten, zoals bijvoorbeeld de kool-, wortel-, en uienvlieg, weinig of geen selectieve middelen voorhanden zijn. Dat maakt de combinatie met biologische middelen of bestrijdingsmethoden erg lastig. Verder noemde ik al de desastreuze invloed van synthetische pyrethroïden. Die moeten echt verdwijnen om natuurlijke biologische bestrijders een kans te geven hun werk te doen.''

U schetst een behoorlijk somber beeld...

,,Wat ik vooral wil vertellen is dat we véél meer - en ook definitiever - in moeten zetten op IPM. Dat vergt een andere mindset en een gedragsverandering. We moeten af van het idee dat een ziekte of plaag helemaal uitgeroeid moet worden. In plaats daarvan moeten we naar economische schadedrempels. Zelf zie ik dat een combinatie van nuttige insecten én selectieve gewasbeschermingsmiddelen prima gewassen kan voorbrengen, zowel in opbrengst als in kwaliteit. Alleen vergt dat wel de nodige kennis, die in de praktijk nog maar heel weinig aanwezig is.

Door het gebrek aan kennis gebeuren er zelfs dingen die een averechts effect hebben. Neem bijvoorbeeld het uitzaaien van bloemranden rondom percelen; die trekken de nuttige insecten eerder uit het perceel dan dat ze die erin brengen!''

Wat zijn volgens U wél goede methoden om natuurlijke bestrijding te bevorderen?

,,Wat bijvoorbeeld heel goed kan werken in vollegrondsgroenten is het aanleggen van een paar banen maïs of graan – ook wel banker plants genoemd. Een paar banen maïs tussen de uien stimuleert de ontwikkeling van roofwantsen, die prima bij kunnen dragen aan de bestrijding van trips. Op dezelfde manier kunnen je in een perceel spruitkool een paar banen graan leggen. Hierin ontwikkelen zich tal van nuttige insecten, zoals sluipwespen, gaas- en zweefvliegen, lieveheersbeestjes en galmuggen. Deze dragen allemaal bij aan de het in toom houden van bladluizen in spruitkool.''

Welke bestrijdingspercentages zijn haalbaar via nuttige insecten?

,,Bij een goede opbouw van nuttige insecten kun je op het eind van het seizoen gemakkelijk op 90 procent of meer parasitering komen. Maar dan moet de bestrijdingsstrategie en de omgeving daar wel goed op zijn afgestemd. In intensieve landbouwgebieden met weinig biodiversiteit is een dergelijk hoog percentage niet haalbaar en zullen meer selectieve middelen nodig zijn voor afdoende bestrijding van vliegen, luizen en trips. Maar welke strategie je daarvoor op perceelsniveau precies moet hanteren? Dat weet ik ook niet. Daarom pleit ik voor véél meer pilotprojecten om dit soort zaken uit te vinden.''

Welke rol ziet u binnen IPM weggelegd voor biologische middelen?

,,Biologische middelen zullen een steeds grotere rol gaan spelen binnen de geïntegreerde gewasbescherming. Het feit dat er in 2015 voor het eerst meer toelatingsaanvragen zijn gedaan voor biologische dan voor chemische middelen zegt in dit kader genoeg. Essentieel voor biologische middelen is dat ze een betrouwbare werking hebben en zacht zijn voor alle soorten nuttigen. Verder is het belangrijk dat ze gemakkelijk in de praktijk in te zetten zijn. Biomiddelen waarvan je bijvoorbeeld vele tientallen kilo's per hectare nodig hebt of die je met zeer specialistische apparatuur moet toedienen, hebben in mijn ogen weinig kan om een succes te worden. Ook verwacht ik dat het aanbod van biologische middelen steeds diverser wordt. Nu zijn het vooral plantenextracten en -oliën, maar er zijn ook fysische middelen met bijzondere plakeigenschappen in aantocht. Wat dat betreft gaan we zeer interessante tijd tegemoet in de gewasbescherming. Er is zoveel méér mogelijk dan we nu doen.''

EVEN VOORSTELLEN

Stefan van Heist

Stefan van Heist is eind vorig jaar begonnen als nieuwe Crop Advisor Vollegrondsgroenten. Hij volgt Marco van der Lans op, die nu de functie van Crop Manager Vollegrondsgroenten en Glastuinbouw bekleed.

Stefan is 35 jaar oud, woont in Drunen en volgde een opleiding HBO Bedrijfsmanagement in de akker- en tuinbouw aan de HAS te Den Bosch. Hij heeft de laatste 10 jaar als Technisch-Commercieel medewerker gewerkt bij Handelsonderneming C.J. Klep B.V. te Etten-Leur waar hij o.a. verantwoordelijk was voor de teeltbegeleiding in aardbeien, asperges en diverse andere vollegrondsgroenten.

Stefan zal samen met collega Mark Ermers verder invulling gaan geven aan de productondersteuning van ons groeiende productenportfolio in de teelt van vollegrondsgroenten.

,,Persoonlijk wil ik graag mee in de vergroening. We moeten als sector veel meer uitleggen wat we doen en ons maximaal inzetten om zo schoon mogelijk te werken.''

Yme Meirink, peenteler in Oosternijkerk.

,,Ons proevenplatform is ook voor Nederlandse telers, adviseurs en specialisten interessant. In veel groentegewassen kampen we min of meer met dezelfde problemen.''

Frederik de Witte, Crop Specialist Vegetables bij Bayer in België.

,,Van half juni tot eind september willen we alle 60 tot 70 percelen met grote regelmaat zien. Dat kost ons twee en een halve dag per week, maar dat loon absoluut de moeite.''

Peter Martens, aspergeteler in Tienray.

,,Vrijwel elk middel past in een geïntegreerd systeem. En dat betekent dus ook dat bijna elk middel dat van de markt wordt gehaald, een verlies is voor de land- en tuinbouw.''

Guido Sterk, directeur van IPM Impact in Kuringen (Bel.).

COLOFON

Concept en realisatie:
- Bayer CropScience SA-NV

Vormgeving en opmaak:
- Claudesign

Fotografie:
- Bayer CropScience SA-NV

Drukwerk:
- HH Global

Dit is een uitgave van:
Bayer CropScience SA-NV
Energieweg 1
P.O. Box 231
NL-3640 AE Mijdrecht

Onze gebruiksadviezen, zowel mondeling als schriftelijk verstrekt, berusten op uitgebreide proefnemingen. Wij adviseren naar beste weten volgens kennis van zaken van dit ogenblik, echter zonder daarvoor aansprakelijkheid op ons te nemen, omdat opslag/bewaring en toepassing zich aan onze controle onttrekken. Beschrijvingen van een product, resp. gegevens over de eigenschappen daarvan betekenen niet, dat verantwoordelijkheid wordt gedragen bij eventuele schade. Gebruik gewasbeschermingsmiddelen veilig. Lees vóór gebruik eerst het etiket en de productinformatie.

Science For A Better Life

Terug in de tijd

Amsterdam, september 1932: 'Crisis in de jaren dertig. Land- en tuinbouwers laten het Amsterdamse publiek weten dat zij niets meer aan hun producten verdienen. De meeste groenten op de vrachtwagen blijven onverkocht.'

Foto: Nationaal Archief/Collectie Spaarnestad

Puzzel mee en win een diner voor twee!

Houdt u van lekker eten en drinken in een goed restaurant?
Los dan de onderstaande woordzoeker op!
Uit de goede inzendingen worden drie winnaars getrokken.
Zij krijgen elk een dinerbon ter waarde van €150.

De woorden hieronder zitten horizontaal, verticaal en diagonaal in alle richtingen in de puzzel verstopt. Ze kunnen elkaar overlappen. Zoek ze op en streep ze af. De overgebleven letters vormen achter elkaar gelezen de oplossing.

ASPERGE	*LUNA*	*RUPS*	*VERGROENING*
BLAD	*MOVENTO*	*SEIZOEN*	*VITAAL*
BOTRYTIS	*PHYTOPHTHORA*	*SLA*	*WORTELEN*
BROCCOLI	*PREI*	*SPRUITKOOL*	
GEWAS	*REGEN*	*SPUITMACHINE*	
INSECTEN	*ROEST*	*TRIPS*	

BON

Naam: .....

Adres: .....

Postcode/ Plaats: .....

Bedrijf + aantal ha. groenten: .....

.....

De oplossing van de woordzoeker is: .....

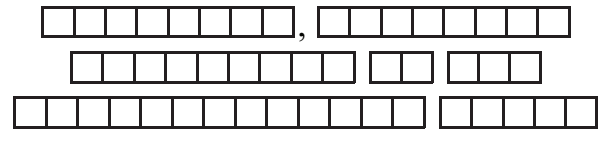
.....

Stuur de ingevulde bon uit deze krant in een ongefrankeerde envelop naar:

Bayer CropScience SA-NV
T.a.v.: Vollegrondsgroenten Koerier
Antwoordnummer 55074 - 3640 WB Mijdrecht

Actievoorwaarden:
Deze prijsvraag loopt van 15 juli t/m 15 augustus 2017. Uit de goede inzendingen worden drie prijswinnaars getrokken. Deze prijswinnaars krijgen tussen 15 en 31 augustus bericht. Over de uitslag kan niet worden gecorrespondeerd.

S R O E S T S L T E R E N E
A V D P E L A I E R P O N P
B E U T A A W I T M I I A A
A R O H T H P O T Y H P I L
S G O I I N Z E R C R N S D
P R V C T B A A A T S T M A
E O R I C N E M E E E N O L
R E G E N O T G C E I L V B
G N N L T I L T E S A W E G
E I U G U S E I Z O E N N N
R N E P E N R D E T E E T L
A G S P R U I T K O O L O T

© www.puzzelpro.nl